

KIRJALLINEN KYSYMYS 1425/2001 vp

Työmaaterorismi Metsähallituksen hakkuu- työmailla

Eduskunnan puhemiehelle

Jo vuosikausia jatkunut Metsähallituksen hakkuutyömaiden häirintä ei näytä laantuvan. Viimeksi hakkuuta on häiritty Taivalkosken Hämeenvaarassa siten, että "metsäaktivistit" ovat luvattomasti ja tahallisesti haittaa aiheuttaen tunkeutuneet merkitylle työmaa-alueelle ja yrittäneet estää hakkuutöiden jatkamisen. Työt on jouduttu jopa keskeyttämään onnettomuusvaaran takia. Poliisi on joutunut sakottamaan häiritsijöitä, jotka kehotuksesta huolimatta eivät ole poistuneet alueelta. Tapaus saattaa toimia monille nuorille huonona esimerkkinä vastaaviin toimiin muualla. "Metsäaktivistien" toiminta on Luonto-Liiton organisoimaa. Toistaiseksi ei ole tiedossa, että toiminta olisi osittain ulkomailta johdettua tai osittain sieltä rahoitettua.

Nykyiset poliisilain pykälät ja rikoslaki antavat poliisille joltisetkin mahdollisuudet puuttua työmaiden tahalliseen häirintään ja haitan tuottamiseen. Poliisi voi sakottaa mm. niskoittelusta. Toistuva niskoittelu voi johtaa rikossyytteeseen ja jopa vankeusrangaistukseen. Nykyisten, jopa 1920-luvulta peräisin olevien asetusten mukaan maaseudulla sijaitseville työmaille tunkeutuminen ei kuitenkaan sellaisenaan ole yksiselitteisesti rikos. Metsässähän saa liikkua jokamiehenoikeuden turvin. Tulisiko työmaiden turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä tai asetuksia tarkistaa niin, että jokamiehenoikeutta ei voitaisi käyttää hyväksi tunkeuduttaessa metsätyömaille koneiden läheisyyteen?

Eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä uusi järjestyslaki, joka periaatteessa antaa mahdollisuuden mm. työmaarauhaa koskevien lakien nykyaikaistamiseen. Pelkäänpä, että uudessa järjestyslaissa ei vielääkään oteta riittävästi huomioon ns. kansalaistottelemattomuuden aiheuttamaa häiriötä ja haittaa. Hakkuutöiden häirintä, joka usein verhotaan "luonnonsuojeluksi" ja jossa härskisti käytetään julkisuutta hyväksi, on katsottava jopa työmaaterorismiksi, jossa aiheutetaan haittaa ja taloudellisia menetyksiä työntekijöille sekä tahallisesti vaarannetaan työmaiden yleistä turvallisuutta. Työmaiden häirintä työllistää kohtuuttomasti myös paikallista poliisia, jonka resurssit on muutenkin supistettu minimiin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä valtioneuvosto aikoo tehdä, että "kansalaistottelemattomuuden" nimellä kulkeva ja eräiden luonnonsuojelujärjestöjen organisoima työmaiden jatkuva häirintä, lähes suoranainen työmaaterorismi, voidaan estää nykyistä paremmin ja

aikooko hallitus ryhtyä toimeen työmaiden yleistä turvallisuutta ja työmaarauhaa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi?

KK 1425/2001 vp — Kari Myllyniemi /kesk

Helsingissä 16 päivänä tammikuuta 2002

Kari Myllyniemi /kesk

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Rouva puhemies, olette toimittanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Kari Myllyniemen /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1425/2001 vp:

Mitä valtioneuvosto aikoo tehdä, että "kansalaistottelemattomuuden" nimellä kulkeva ja eräiden luonnonsuojelujärjestöjen organisoima työmaiden jatkuva häirintä, lähes suoranainen työmaaterorismi, voidaan estää nykyistä paremmin ja

aikooko hallitus ryhtyä toimeen työmaiden yleistä turvallisuutta ja työmaarauhaa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Suomessa vuonna 1995 toteutetussa perusoikeus-uudistuksessa pyrittiin määrittämään yksilön ja julkisen vallan suhteet sekä suomalaisen yhteiskunnan perusarvot. Lakiin otettiin nimenomainen säännös, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Suomen perustuslain mukaan jokaiselle kuuluu sananvapaus ja oikeus lupaa hankkimatta järjestää kokouksia ja mielenosoituksia sekä osallistua niihin. Perusoikeuksiin kuuluu myös oikeus työhön ja elinkeinon harjoittamiseen. Perusoikeuksiin vetoaminen ei kuitenkaan ole hyväksyttävä peruste loukata toista perusoikeutta.

Yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien järjestäjää velvoittavat kokoontumislain (1257/1999) säännökset.

Poliisin toimivaltuuksista kansalaistottelemattomuustilanteissa säädetään poliisilaissa (493/1995), esitutkintalaissa (449/1987) sekä pakkokeinolaissa (450/1987). Poliisilain 1 §:ssä säädetään poliisin tehtävistä: poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen on katsottu kuuluvan kaikki sellainen poliisitoiminta, jonka tarkoituksena on luoda ja ylläpitää turvallisuutta ja viihtyisää elin- ja toimintaympäristöä. Varsinaisista poliisin toimivaltuuksista säädetään poliisilain 2 luvussa. Lisäksi esitutkintalain 2 §:ssä säädetään siitä, milloin poliisin on suoritettava esitutkinta: poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Kansalaistottelemattomuustilanteissa syyllistytään usein johonkin rikokseen. Poliisilla on siten velvollisuus tutkia tällaiset tapaukset. Poliisin on turvattava esimerkiksi moottoritietyömaan tai hakkuutyömaiden työntekijöiden ruumiillinen koskemattomuus ja estettävä työmaan koneiden ja laitteiden vahingoittaminen. Samaan aikaan poliisilla on myös velvollisuus turvata mieltään ilmaisevien kansalaisaktivistien turvallisuus sekä heidän oikeutensa ilmaista mielipiteensä laillisin keinoin.

Parhaillaan valmistellaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden edistämiseen pyrkivää järjestykselakiä, jolla on tarkoitus korvata kunnalliset järjestyssäännöt. Lainsäädäntöä on muutenkin ajantasaistettu, ja poliisin toimivaltuudet puuttua kansalaistottelemattomuuteen ovat siten tällä hetkellä riittävät.

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 2002

Sisäasiainministeri Ville Itälä

Till riksdagens talman

I det syfte 27 § riksdagens arbetsordning anger har Ni, Fru talman, till behöriga medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamot Kari Myllyniemi /cent undertecknade skriftliga spörsmål SS 1425/2001 rd:

Vad ämnar statsrådet göra för att de upprepade störningar av arbetsplatser som organiseras av vissa naturskyddsföreningar och som betecknas "civil olydnad" men som närmast kan betraktas som ren arbetsplatsterror, skall kunna förhindras effektivare än hittills och

har regeringen för avsikt att vidta åtgärder för att revidera den lagstiftning som gäller tryggheten av den allmänna säkerheten och arbetsron på arbetsplatser?

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Den revidering av de grundläggande fri- och rättigheter som genomfördes i Finland 1995 hade som mål att definiera dels förhållandet mellan individen och det allmänna, dels det finska samhällets grundläggande värderingar. I lagen upptogs en uttrycklig bestämmelse enligt vilken det allmänna skall sörja för att de grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna respekteras. Enligt Finlands grundlag har var och en rätt till yttrandefrihet och rätt att utan tillstånd ordna sammankomster och demonstrationer samt att delta i sådana. Till de grundläggande fri- och rättigheterna hör även rätten till arbete och rätt att idka näring. Man kan emellertid inte under åberopande av de grundläggande fri- och rättigheterna på godtagbara grunder kränka en annan grundläggande rättighet.

Arrangörer av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar förpliktas av bestämmelserna i lagen om sammankomster (1257/1999).

Polisens befogenheter i fall av civil olydnad regleras av polislagen (493/1995), förundersökningslagen (449/1987) samt av tvångsmedelslagen (450/1987). I 1 § polislagen anges polisens uppgifter: att trygga rätts- och samhällsordningen, att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga brott, reda ut brott och sörja för att brott blir föremål för åtalsprövning.

Skyldigheten att upprätthålla allmän ordning och säkerhet anses omfatta all sådan polisverksamhet som har till syfte att skapa och upprätthålla allmän trygghet samt trivsamhet i livs- och arbetsmiljön. Polisens befogenheter regleras i polislagens 2 kapitel. Dessutom föreskrivs i 2 § förundersökningslagen om när förundersökning skall göras: polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet skall göra förundersökning när det på grund av anmälan till den eller annars finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts.

I samband med civil olydnad begås ofta även någon form av brott, och det är därmed polisens plikt att undersöka sådana fall. Polisen skall trygga den personliga integriteten hos personer i arbete på t.ex. motorvägsbyggen eller hyggen, samt förhindra att maskiner och andra anordningar på arbetsplatsen skadas. Samtidigt skall polisen även trygga de demonstrerande aktivisternas säkerhet och rätt att med lagliga medel uttrycka sin åsikt.

En ordningslag som syftar till att främja allmän ordning och säkerhet och som skall ersätta de kommunala ordningsstadgorna är som bäst under beredning. Lagstiftningen har även i övrigt uppdaterats och polisens befogenheter att ingripa i civil olydnad kan sålunda för närvarande anses tillräckliga.

Helsingfors den 5 februari 2002

Inrikesminister Ville Itälä